

ЗОРНИЦА

ЕВАНГЕЛСКО
ПЕРИОДИЧЕСКО
СПИСАНИЕ.

ГОД. 7.

ЦАРИГРАДЪ, ФЕВРУАРИЙ 1871.

БРОЙ 2.

ВЪСПИТАШЕ-ТО.

Що е добро възпитаніе? Много ся говори за възпитаніе-то. Кой знае що е това възпитаніе? Всяко дѣте въ училища-та по Българіѣ е въ тѣхъ за възпитаніе; дѣте-то желае да стане добръ възпитанъ чловѣкъ. Но трѣба да ся научатъ най напрѣдъ що е възпитаніе.

Да научи нѣкой ученикъ уроцы-тѣ си добръ, и да ся отличава въ всякъ наукъ коѣшто слѣдува, въ туй ли състои възпитаніе-то? Туй е часть, но не всичко на едно добро възпитаніе. Нѣкои си слѣдуватъ добръ до едно врѣме, а послѣ напушчатъ науки-тѣ и ставатъ лѣниви. Другы ученици има които додѣ сѣ въ училище-то добръ слѣдуватъ и ся отличаватъ между другы-тѣ, но като оставатъ училище-то, прѣстануватъ отъ трудове-тѣ си и име-то имъ ся не чува вече.

Да знае нѣкой много книгъ; това ли е възпитаніе? Туй не е всичко. Възможно е нѣкой да има понятіе отъ много книги, а пакъ да е съвсѣмъ невѣжа въ много потрѣбны нѣща. Познавахмы една господжъ която знаеше много книги, но не знаеше сама да облича себе си какъ трѣба.

Да обработи нѣкой умъ-тѣ си и да разведе умственны-тѣ си силы, и то не е възпитаніе, ако ся не обработятъ и нравственны-тѣ начала, и ако ся не управяватъ чувства-та и пощевкы-тѣ на чловѣка споредъ тѣзи начала.

И това е погрѣшка на мнозина въ тѣзи врѣмена на народно развитіе и обща ревность къмъ ученіе-то. Мнозина смѣсватъ *ученіе-то* и *възпитаніе-то*, или

да речемъ по ясно, мечтаятъ че възпитаніе-то състои въ *знаніе-то*. До толкозъ сѣ смѣсены и неограничени тѣзи думы въ Българскій языкъ што като пишемъ тѣи и употрѣбяваме тѣзи Българскы думы *ученіе* и *възпитаніе* сумнѣваме ся да ли ще можатъ повече-то отъ читатели-тѣ да ги разумѣжтъ или не. Разумѣва ся нѣма читателъ да не знае що ще каже *ученіе*, но мыслимъ че по малко сѣ които сѣ мыслили за разлика-тѣ що има дума-та *възпитаніе* отъ думъ-тѣ *ученіе*, и да знажтъ границы-тѣ на тѣзи двѣ думы.

Мнозина мыслятъ че дума-та възпитаніе е равнозначителна съ думъ-тѣ *отхранъ*, само че отхрана была българска и възпитаніе славянска дума; но има една важна разлика между тѣзи думы.

Мнозина родители може да ся каже за тѣхъ че сѣ дали на дѣца-та си добръ отхранъ, ако и да сѣ были въ толкозъ оскудни обстоятелства че не имъ е было възможно да даджтъ на дѣца-та си добро *възпитаніе*. Отхранили сѣ дѣца-та си добръ ще рече че сѣ ги хранили, обличали сѣ ги, и сѣ ги поучавали въ благонаравіе какъ да ся докарватъ прѣдъ чловѣцы-тѣ, но да речемъ че сѣ възпитали дѣца-та си добръ има по обширенъ смыслъ; защото за да даджтъ добро възпитаніе въ този смыслъ както, споредъ наше-то мнѣніе и споредъ значеніе-то на съответствующы-тѣ думы въ другы языцы, трѣба да бѣджтъ тѣзи родители или въ добро състояніе отъ кѣмъ имотъ-тѣ, или да живѣятъ въ такъвзи държавъ дѣто съ общественно-то иждивеніе да има училища отъ най

долный-тъ до най горній-тъ степенъ о-творены равно за сиромасы-тъ и за богаты-тъ. Въ старый-тъ языкъ ако и дума-та *въспитувати* да е была въ употребленіе почти равно съ сегашня-тъ думъ *отхранувати*, пакъ споредъ както напрѣднуваніе-то на понятія-та между челоуѣцы-тъ въ новы-тъ врѣмена е изыскувало, въ обработаніе-то на новы-тъ языцы, или новы думы да ся измыслятъ, или да ся въводятъ отъ други языцы, или пакъ стары-тъ думы да приемътъ нѣкакво ограниченіе за да бѣдътъ по способны за точно-то изразяваніе на сегашны-тъ мысли и повнїя, мыслимъ да е съгласно съ духъ-тъ на по добры-тъ писатели на Българскый языкъ да давамы особенъ единъ смыслъ на думъ-тъ въспитаніе, за който ще говоримъ по пространно въ идущій-тъ брой.

СЛОВО ЗА ДѢЦА-ТА.

КНЯЗЬ НА МИРЬ.

(Продълженіе отъ брой 1-ый.)

Второ-то нѣщо което Исусъ като Князь на миръ, дава на послѣдователи-тъ си е *Миренъ нравъ*.

Исусъ казва на всички-тъ сеои, "Начѣте ся отъ мене, защото съмъ кроткъ." Прѣди да отиде отъ свѣтъ-тъ, Той каза на ученицы-тъ си: Миръ ви оставямъ; Мой-тъ миръ ви давамъ: (Іоан. 14; 27.) Исусъ имаше самъ си единъ миренъ и кроткъ нравъ, и ако нашій-тъ нравъ не е подобенъ на Неговъ-тъ, то не можемъ да сме Негови ученици. Тойзи нравъ ако го има нѣкой, той става мъртворецъ между челоуѣцы-тъ.

Имало едно врѣме едно малко сиромашко момче въ едно голѣмо училище. Облѣкло-то му было отъ много закрѣпки и за това едно друго момче отъ него по голѣмо и на което родители-тъ му были по на състояніе, много го докачувало и всякой день му ся присмивало. Това много дотегнало на сиромашко-то момче и правяло животъ-тъ му въ училище-то да е много мѣчителенъ. Страхъ го было да излѣзва въ врѣме-то на распусъ-тъ да играе съ други-тъ момчета, защото щомъ като го виждалъ мѣчитель-тъ му и захващаль да го мѣчи съ присмивки-тъ си, и докачванія-та си. И така вмѣсто да ся наслаждава отъ врѣме-то на игръ-тъ,

туй момче все сѣдяло скрито въ нѣкое жгльче (кюше) и прочитало книгъ или прѣговаряло уроцы-тъ си.

Единъ день като сѣдяло тѣй, слушало мѣчитель-тъ си да казва на другари-тъ си: "Ахъ, сега, какво да правѣхъ азъ? защото побъркахъ мѣсто-то за урокъ-тъ въ исторіѣ-тъ, та изучихъ урокъ-тъ на друго мѣсто, пакъ сега нѣмамъ при мене книгъ, и какво ще на правѣхъ? Като не знаѣхъ урокъ-тъ ще загубѣхъ мѣсто-то си въ чинъ-тъ си."

Другари-тъ му му ся смѣяли само и завиждали му че былъ главатаръ въ чинъ-тъ си, и тога тѣ тайно ся радвали че той сега ще падне долу като нѣма книгъ за да приготви урокъ-тъ си.

Но сиромашко-то момче было съсь ствѣсѣмъ другъ нравъ. Послѣдователь было на Князь-тъ на миръ и имало миренъ нравъ. Какво сторило то въ тойзи случай? Отишло при мѣчитель-тъ си и му рекло, "Иване, нѣ ти моя-та книга да ѣхъ имашъ колкото врѣме искашь. Ще ти помогна ако ищешъ да научишь урокъ-тъ си добръ."

Ето благороденъ духъ! Бѣдѣте увѣрени, дѣца мои, че Иванъ не е докачилъ вече онова сиромашко момче или да му ся присмива че носяло таквызъ дрехы. Мирный-тъ нравъ на онова момче побѣдилъ го и го направило прїятелъ за прѣзъ всички-тъ имъ животъ.

Помнѣте туй второ нѣщо което Исусъ дава на свои-тъ, сирѣчь, миренъ нравъ, и гърѣте да го имате.

(Слѣдува)

ПРИМѢРЪ НА ТРУДОЛЮБИЕ-ТО.

Трудолюбіе-то и прилежаніе-то извършувать много славны дѣла. Ето любопытенъ примѣръ който показва какво може да ся сполучи чрѣзъ трудолюбіе-то.

Единъ ученъ и благодѣтеленъ челоуѣкъ въ градъ Хартфордъ въ Америкъ, Г-нъ Галлоде*), расхождалъ ся единъ день изъ градъ-тъ: завтекло ся до него едно

*) Той сѣщій е былъ благодѣтельный и искусный-тъ учитель за глухонѣмы-тъ дѣца. Вѣроятно всички-тъ наши читатели сѣ чели или сѣ чували за много-полезнѣ-тъ книгъ, издаденъ на Българскы подъ име *Душесловіе* и общепрїятнѣ почти по всички Българіѣ. Тази книга е съчинена отъ тогози учителя, и показва извъреднѣ-тъ неговъ искусство въ обявяваніе-то на умственны прѣдметы, што да може осемъ годишно дѣте лесно да ги разумѣва.

сиромашко дѣте много грозно облѣчено, но съ отворены и свѣтлы очи, и му рекло: Г-не, можете ли да ми кажете дѣ да намѣрихъ человекѣтъ, който иска момче да му слугува, а той да го учи да чете?

На кого си ты момче? Дѣ живѣшь?

Имамъ родители и сега побѣгнахъ отъ мѣсто-то дѣто мя тури община-та градска, (Сиромашкый Домъ, *Исла-хане*) защото тамъ мя каратъ да работѣхъ, но не ми даватъ да ся учѣ да четѣхъ.

Г-нъ Галлоде ся споразумѣлъ съ общинѣхъ-тѣхъ и зѣлъ момче-то при себе си. Момче-то скоро ся научило да чете, но не само това; чрѣзъ вѣрность-тѣхъ си, истиннолюбие-то си и прилежаніе-то си, сполучило да спечели довѣріе-то на всички които го познавали. Благодѣтель-тѣхъ му далъ му дозволеніе да употрѣбѣва неговы-тѣхъ книги, и момче-то като изпълнявало вѣрно слугуваніе-то си, намѣрвало доста врѣме за четеніе и придобываніе на полезнѣхъ наукѣхъ. Подирѣ врѣме, понеже усѣщало колко е желаніе нѣщо человекѣтъ да знае нѣкакво художество за да може всякога и всякъдѣ да ся прѣспитава отъ свои-тѣхъ трудове, съсъ изволеніе-то на благодѣтеля си, отишло при единъ столаръ (дограмаджія) и станѣло ученикъ на това художество. И тамъ като работило, всички-тѣхъ му сътрудници го хваляли за благоправіе-то му и за прилежаніе-то му. Господарь-тѣхъ му далъ му единъ малкѣ стаѣкъ само за него да туря книги-тѣхъ си, и празно-то му врѣме ся употрѣбѣвало въ слѣдуваніе-то на любимы-тѣхъ му науки. Съ тойзи начинъ Георгій, така го выкали, спечелилъ едно добро понятіе отъ разны математическы науки и при това още научилъ и Французскый-тѣхъ языкѣхъ. Слѣдъ нѣколко врѣме той сѣдѣлъ единъ вечеръ на трѣпезѣхъ-тѣхъ на господарь-тѣхъ си и вечерялъ съ фамиліѣхъ-тѣхъ заедно, и въ разговорь-тѣхъ той реклъ изведнѣжъ, знаете ли че ми ся ще да отидѣхъ въ Франціѣхъ?

На Франціѣхъ ли да отидешъ? извикалъ господарь-тѣхъ, смаянъ дѣто най любезный-тѣхъ и най полезный-тѣхъ му работникѣхъ да е станѣлъ незадоволенъ отъ нѣкаквѣхъ причинѣхъ. “Отъ дѣ ти е дошло на умъ-тѣхъ таквозъ нѣщо? Георгій отговорилъ, “Утрѣхъ вечеръ да поканите на гостиѣ Г. Галлоде, и тогазъ ще ви расправѣхъ всичко.

И така на другый-тѣхъ день повыкали Г-на Галлоде на вечерѣхъ-тѣхъ, и Георгій извадилъ нѣколко рѣкописи Англійскы и Френскы и обявилъ защо е поискалъ да отиде въ Франціѣхъ.

“Въ врѣме-то на Наполеона, реклъ той, Французско-то правителство обнародвало че ще ся даде една голѣма награда на тогозъ който ще изнамери най лесный-тѣхъ и най съвършенный-тѣхъ способъ за измѣряніе-то на равны повърхности. Тази награда никой още не е зѣлъ, а пакъ азъ намѣрихъ правило-то което ся иска.”

Слѣдъ туй той доказалъ на благодѣтельный-тѣхъ си пріятель новоизнамѣренъ-тѣхъ си методѣхъ, и той като ся убѣдилъ за полезность-тѣхъ на туй изобрѣтеніе, намѣрилъ срѣдство за да го проводи въ Франціѣхъ. Снабденъ съ прѣпорѣчителны писма до Г. Кассѣ който въ туй врѣме былъ Американскый посланникъ при Французскый-тѣхъ дворъ, Георгій отишелъ на Парижъ и посланникъ-тѣхъ го прѣдставилъ прѣдъ Н. В. Луи Филиппа който былъ по онова врѣме на Френскый-тѣхъ прѣстоль, и тамъ въ присѣствіе-то на него и на чужды-тѣхъ посланницы и на нѣколцина отъ най учены-тѣхъ Паризяне тойзи момкѣхъ доказалъ задатѣкъ-тѣхъ си на съвършено-то благодареніе на всички-тѣхъ. Пріель награда-тѣхъ отъ толкозъ врѣме обѣщанѣхъ, и царь-тѣхъ му далъ още нѣколко добры дарове.

Той зѣлъ отъ тамъ писма прѣпорѣчителны та отишелъ на Англійѣхъ и тамъ пріель единъ подобнѣхъ награда отъ Англійско-то Научно дружество, и ся върнулъ на отечество-то си. Скоро слѣдъ пристигваніе-то му, ето, дошло му своєрѣчно едно писмо отъ Н. И. В. Николая царь-тѣхъ Россійскый, който като чулъ отъ посланникъ-тѣхъ си въ Парижъ за него, поканилъ го да дойде и да живѣе въ Санктъ-Петербургъ, и му пратилъ довольно пары за разлоскы въ пѣлуваніе-то му.

Въ лѣто 1832 Георгій Вилсонъ былъ профессоръ на математическы науки въ университетъ-тѣхъ въ Санктъ-Петербургъ подъ особно-то покровителство на Императора Николая.

Мораль-тѣхъ или урокѣхъ-тѣхъ отъ тѣзи истиннѣхъ исторіѣхъ е това. Никой да ся не отчаюва и да не каже, “Азъ като съмъ

сиромашъ, какъ мож да ся научъ? Пакъ никой да не прѣзира художественнѣтъ заниманія, и да не мысли че който иска да стане ученъ человекъ не бива съ рѣцѣ да работи, или че има нѣщо должно или унизително въ работѣтъ на художникътъ. Да испытаны исторіиътъ на най ученытъ мъже които най много сж ползували свѣта чрѣзъ учение-то си, и ще намѣримъ че повече-то отъ тѣхъ поне въ млади-тъ си години сж работили съ рѣцѣтъ си въ нѣкое художество. Като е тѣй, чуешъ ли *шираче*, педѣй ся срамува нито отъ прѣсилкѣтъ си нито отъ книги-тъ. Работи честно и съ присърдце за господарь-тъ си, и имай за другари добры книги.

СВѢТИ ЗА ОПАЗВАНЕ НА ЗДРАВИЕ-ТО.

Мнозина человекы иматъ нѣкаквъ наклонность къмъ болести-тъ на *сърдце-то*; сирѣчь като *далмъ*, или поспирание-то на кръвь-тъ, или устремление-то на кръвь-тъ къмъ главѣтъ, или хрыбканіе на сърдце-то.

Таквызи сж длѣжни да внимавають добръ на навикновенія-та си въ животѣтъ и строго да отбѣгнубають отъ всякой видъ распаление или вышемѣрно уморяваніе. Възапенъ гнѣвъ или страхъ, трагическы театралны прѣдставленія, мятежны събранія, гледаніе-то на пожаръ или военно сраженіе, и пияніе-то на духовиты питія сж за тѣхъ много опасны нѣща, и чрѣзъ тѣзи причини често ся случава внезапна смърть. Редовенъ, умѣренъ, тихъ животъ, и отбѣгнуваніе отъ тѣзи распалителны и смутителны причини, опазватъ человекъ отъ тѣзи нападения, и по нѣкогажъ отмахнубають болести-тъ които сж почнали вече да дѣйсвувать.

Онѣзи които иматъ наклонность къмъ грядны-тъ болести, които лесно истиивать и хващагы кашлица игы ослабява, трѣба да внимавають добръ на *чистотѣтъ* на въздухъ-тъ що дыхатъ; да не спятъ въ стажъ дѣто слънце-то не грѣе деня, и колкото е възможно да ся упражнявають вѣнъ на отвореный-тъ въздухъ. Нека навикнубають да държатъ плѣщи-тъ си назадъ, щото гряды-тъ да ся издадени и разширены и така бѣ-

лы-тъ дробы да иматъ мѣсто за по свободно дѣйствуваніе.

Чудно е наистинж, колко добры слѣдствія сж произлѣзвали отъ нѣкаквы тѣлесны движения съ постоянство исполѣдувани за тѣзи цѣль. Виждали смя таквызи за които лѣкари-тъ сж казвали че охтика-тагы е хванѣла и които сж были много слабы, но като слѣдували три мѣсецы наредъ съ тѣзи тѣлесны движения всякж сутринъ щомъ ставали отъ легло-то, слѣдъ туй врѣме сила-та имъ ся е върнѣла, охота-та имъ ся усилила, и дѣто е по удивително, снагата имъ прѣзъ гряды-тъ ся е разширила два или три прѣста на мѣркѣтъ и сж уздравяли безъ да сж пили цѣрове. Въ другъ единъ брой ще изложимъ нѣколко отъ тѣзи движения и тѣлесны упражненія за ползж на онѣзи които желаѣтъ дагы опытають. Особено добръ сж за ученицы-тъ и за писари-тъ които споредъ заниманія-та си много сѣдятъ нагърбени при трѣпезѣтъ и така стѣсняватъ имъ ся гряды-тъ, и бѣлы-тъ дробове като нѣматъ мѣсто за распущаніе не можѣтъ да дѣйствувають напълно, и така кръвь-та която ся доноса въ жилы-тъ не ся очищава и враща ся нечиста въ тѣло-то и всичко-то тѣло страдае отъ тѣзи нечистотѣ. Додѣ най сетнѣ клѣткы-тъ (стаичкы-тъ) въ бѣлы-тъ дробове малко по малко ся пълнятъ отъ едно чуждо вещество и ставатъ гнойны пжпкы; дробове-тъ гниѣтъ и человекъ-тъ умира, и болестъ-та ся казва *охтика*.

ДВѢ-ТѢ СЛЪНЦА.

Единъ безвѣрникъ человекъ попыталъ съ присмѣхъ еднѣжъ сътрудникъ-тъ си който былъ набоженъ человекъ: “Каквъ ползж има тойзи който вѣрва, коѣкто нѣма и онзи който не вѣрва въ нищо? Гледай на мене за примѣръ: Ето тойзи прѣсвѣтлъ лѣтенъ день, слънце-то свѣти за мене, който съмь безвѣрникъ, колкото за най благочестивый-тъ христианинъ. Каква разлика има?”

“Така е, отговорилъ другарь-тъ му: но Христианинъ-тъ има *двѣ слънца*, едно което свѣти на небо-то, и друго което свѣти въ сърдце-то му.”

Горѣизложена-та картинка прѣдставлява какъ ся ловять тѣзи морскы чудовища, които ся наричатъ *кытове*. Читатели-тѣ които иматъ отъ Зорницѣ-тѣ Год. 5 брой 4-ый ще намѣрятъ тамъ по пространно извѣстіе върхъ този прѣдметъ.

Открытие-то на каменомасло-то, което като ся прѣфинува става керосинъ (газъ) и е влѣзло въ толкозъ общо употребленіе за гореніе въ кандила, прѣкратило е не малко печалбѣ-тѣ койкто сѣ имали тѣзи кытоловцы прѣди нѣколко години. Но при всичко туй много кораби трѣгватъ всякъ годицикъ отъ Американскы-тѣ пристанища, както и отъ Англіѣ и отъ Норвегіѣ и други мѣста за сѣверны-тѣ морета съ тѣзи цѣль. Обыкновенно-то врѣме на отсѣтствіе-то имъ е три години, но като иматъ добръ сполукъ както иматъ тѣзи които сѣ въ тѣзи картинкѣ прѣдставены, по скоро ще могатъ да ся върнатъ.

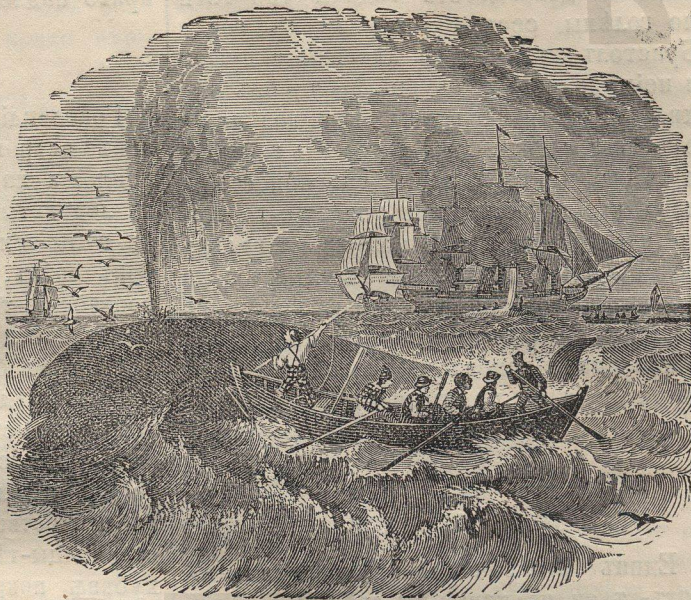
Тойзи който стои въ прѣдницѣ-тѣ на ладіѣ-тѣ и държи сулицѣ-тѣ да удари кытъ-тѣ, както и он-и който стои отъ задъ и държи лопатѣ-тѣ, и на двама-та трѣба крѣпка рѣка и бързо око; защото онзи кытъ съ едно маханіе на онѣзъ опашкѣ смазва ладіѣ-тѣ имъ ако ся не потеглятъ назадъ щомъ ся отпусне сулица-та отъ рѣка-та.

ЧЕТЕНИЕ ЗА МОМЫ-Тѣ.

Житіе-то на Г-аж Анн Моръ.

Господжа Анна Моръ ся е родила въ лѣто 1745 въ Стептонъ, Англіѣ. Баща ѣ бѣше пріѣлъ едно добро ученіе съ намѣреніе да встѣпи въ священническый-тѣ чинъ, но едно промѣненіе на обстоятелства-та му отвѣрнѣло го отъ това поприще, и той станѣлъ учитель, и съ икономіѣ можалъ да ся прѣпитавя почтенно. Майка ѣ была дѣщеря на единъ простъ земледѣлецъ, и слѣдователно ученіе-то ѣ было малко; но благоразуміе-то ѣ, здраво-то ѣ разсѣждане и дѣ-

КЫТОЛОВСТВО.

ятелность-та ѣ съ койкто внимавала на навикнувеніѣ-та на дѣца-та си много спомагали на тѣхнѣ-тѣ сполукъ и тѣхно-то отличіе.

Малка-та Анна когато была въ дѣтинскый си възрастъ показвала голѣмо остроуміе съединено съ голѣмъ жедность за наукѣ. Отъ слушаніе-то на уроцы-тѣ на сестры-тѣ си тя научила да чете като была само на три години. На осемъ години като была любимо-то ѣ занимаіе было да пыта бащѣ си за Древнѣ-тѣ исторіѣ. Сѣдѣла на колѣно-то на чадолубивый-тѣ си бащѣ, малка-та мома слушала съ неуморимъ ревность за Еллинскы-тѣ и Римлянскы-тѣ революци и за разны-тѣ събытіѣ въ исторіѣ-тѣ на древни-тѣ и на нынѣшни-тѣ народы. Той ѣ научилъ и на Латинскый языкъ и на Математикѣ, и толкозъ исполинскый успѣхъ показала, щото той ся уплашилъ да не бы умѣ-тѣ ѣ съвѣмъ да ся отклони отъ особны-тѣ длѣжности на женскый-тѣ полъ и така да стане съвѣмъ неспособна да управява къщѣ, и за туй прѣстанѣлъ отъ да ѣ прѣподава; но тя слѣдвала сама и прочела классическы-тѣ латинскы списатели.

Още отъ дѣтинскый си възрастъ много обычала да намѣри малко хартіѣ за писаніе и ла ѣ покрыва съ свои-тѣ съчиненія или стихотворенія. По голѣма-та ѣ сестра ходила въ училище-то и устно расказувала на Аннѣ уроцы-тѣ които

слушала въ училище-то. Когато Анна была на дванадесет години три-тъ и по голѣмы сестры отворили въ градъ Бристолъ пансіонъ за дѣвойки и приели и неѣж да слѣдва науки-тъ си подь тѣхнѣ-тѣ сестринѣ грѣжѣ. Най голѣма-та оть тѣзи сестры была двадесетъ годишна дѣвойка, но съ толкозь способность и прилѣжаніе управлявали училище-то што училище-то имѣ стигнало на голѣмъ почетъ. Въ туй училище тя слѣдвала да развива онзи богобоязливый-тъ характеръ и онѣзи доблестны качества на умъ-тъ, които имали основѣ въ благочестивы-тъ наставленія на родители-тъ и.

(Сльдува)

ТРИМА-ТА БРАТИЯ.

Единъ богатъ человекъ раздавалъ имотъ-тъ си на трима-та си сынове; послѣ като му останѣлъ единъ діамантъ (ялмазъ) скапоцѣненъ, той имѣ рекль: Пѣтувайте до едно врѣме и послѣ елате пакъ и ще дамъ діамантъ-тъ на тогози оть васъ който е вършилъ най благородно дѣло. Когато ся върнѣли оть пѣтуваніе-то си, баща-та попыталъ най голѣмый-тъ си сынъ: "Ты какво направи?"

Той отговорилъ: "Единъ страненъ человекъ повѣрилъ бѣше на мене едно скривище безъ да го знае никой. Възможно бѣше да задържъ скривище-то за себе си, но прѣдадохъ го честно на человекъ на първо-то му исканіе."

"Това е само едно справедливо дѣло," отговорилъ баща-та, "и ако бѣ задържалъ ты това скривище, станѣлъ бы крадецъ."

Вторый-тъ сынъ рекль: "Азъ ся намѣрвахъ по край еднѣ водѣ когато едно дѣте паднѣ вѣтрѣ и щѣше да ся удави, но азъ го избавихъ." "Нѣма нищо твърдѣ благородно въ това," рекль баща-та, "това е дѣло което само оть человекъ щинѣ ся изыскува."

Третый-тъ сынъ пристѣпилъ и смиренно казалъ: "Имахъ единъ врагъ смъртенъ. Намѣрехъ го единъ день заспалъ по брѣгъ-тъ на еднѣ пропасть. Събудихъ го тихо и му показахъ опасность-тъ на който бѣше изложенъ."

"Ето наистинѣ благородно дѣло, рекль

баща-та: На ти діамантъ-тъ, защото право надлежи на тебе."

ГРИНЛАНДИЯ.

Гринландія (Зелена земя) е пространенъ островъ къмъ сѣверовѣсточны-тъ приморія на Сѣвернѣ Америка; а лежи въ ледовитый-тъ поясъ и деветъ мѣсеца цѣлы земя-та и е покрита съ дълбокъ снѣгъ, а още и въ само-то лѣто прозябеніе-то ся ограничава само въ малко бурянь и хвастіе.

Открытъ былъ този островъ около 1000 годинѣ прѣди Христа оть нѣкого си жителя оть островъ Исландіѣ, който заради убійство побѣгналъ оть отечество-то си, и слѣдъ малко като ся върнѣлъ въ отечество-то си казалъ на съотечественници-тъ си новѣ-тѣ земѣ че была хубавѣ, покрывѣ оть гѣстацы и всичкѣ-тѣ пѣлнѣ съсъ зеленице. Туй прѣкло-нило мнозина да ся прѣселаятъ въ неѣж, но надежды-тъ имѣ естествено ся излѣтали.

Жители-тъ туземци на Гринландіѣ сѣ оть Монголско-то племе и ся именуваѣтъ съ общо-то име на всичкы-тъ жители въ заледены-тъ области, Ескиме. Тѣ сѣ малко и живѣютъ при крайморія-та.

Двѣ врѣмена въ години-тѣ има въ Гринландіѣ, зима или врѣме на ледъ, и лѣто или не ледъ, ако и прѣзъ лѣто-то снѣгъ-тъ и ледъ-тъ и да не липсуютъ.

Колибы-тъ си за зимѣ праваятъ оть голѣмы парчета оть ледъ и снѣгъ и извѣтрѣ ги покрываѣтъ съсъ хвастіе и мѣхъ. Прозорци-тъ които сѣ потрѣбны и за комины, залѣпены сѣ съсъ сухы рыбны чрѣва, които употрѣбываѣтъ вмѣсто хартиѣ.

Огнище-то си праваятъ въ срѣдъ колибѣ-тѣ и надъ огнище-то виси котелъ въ който варяѣт ястіе-то си. Въ срѣдъ колибѣ-тѣ виси свѣтильникъ, въ който горяѣт рыбенѣ масть. Врата-та сѣ толкозь ниски, што входящій-тъ е принуденъ да пѣлзи за да влѣзе вѣтрѣ.

Лѣтно врѣме живѣютъ въ шатры направены оть кожи и прилчатъ на юлафы. Жители-тъ сѣ малотѣлесны и тѣсти, и не живѣютъ много години. Повече-то оть тѣхъ умираѣтъ въ отроческѣ и дѣтинскѣ възрасть. Нѣматъ никакво понятіе оть лѣкарство, а влѣето

лѣкари употрѣбавать священницы-тѣ или вражари-тѣ си, които баѣтъ надѣ болны-тѣ нѣкаквы рѣчи чрѣзъ които вѣрватъ че ся исцѣляватъ.

Облѣкло-то имъ е отъ кожи; а храна-та имъ отъ рыбъ, зайцы и разны птицы които убивать лѣтно врѣме и вардятъ ги у влагища за зимъсь. Работа-та имъ е само ловъ-тѣ и рыболовство-то; но кога е зима-та дълга и тежка тѣглятъ отъ гладъ а често и умирають отъ гладъ.

Куче-то е само-то домашно животное въ Грелландіѣ; учать го да влачи по ледъ-тѣ шайны-тѣ имъ съ които правятъ дългы и прѣмездливы пѣтуванія. Прави-тѣ на Гринландійцы-тѣ съ много лоши: а вѣроисповѣданіе-то имъ състои само въ нѣкаквы суевѣрія. — За Бога нѣмагъ никакво понятіе.

Прѣди 110 годинъ двѣма млади христіани които были отъ дружество-то на Моравійскы-тѣ братія рѣшили да идѣтъ тамо за да проповѣдаютъ Христа на онѣзи дивы чловѣцы: прѣпятствія-та отъ климатъ-тѣ, отъ языкъ-тѣ, отъ правы-тѣ и прч. были голѣмы, но любовь-та Христова побѣдила всичко и най сетнѣ завършили да прѣведѣтъ Свято-то Писаніе по языкъ-тѣ на Гринландійцы-тѣ като съставили буквы и въвели Христіанство-то помежду имъ. Сега има много черквы въ които служатъ на Христіанскаго Бога много тысящи чловѣци, които нѣкога сѣ были въ диво и варварско състояніе.

ЕВАНГЕЛИЕ-ТО.

Евангеліе-то има Божественно происхождение, — то е слово Божіе открыено на чловѣцы-тѣ. Вліяніе-то му е двойно.

1.) Ползува въ тойзи животъ, защото е основаніе на надеждѣ-тѣ на грѣшный-тѣ, очистува нравы-тѣ, укротява пристрастія-та, истъичува всякаквы народы по скоро и по съ голѣмъ сполукъ отъ всякѣ системѣ политическѣ или образователнѣ, както е ставало другый пѣтъ и става всякой день явно между дивы-тѣ племена които сѣ были чловѣксыдцы, но сега пригрѣщатъ Христіанство-то; то дава дързновение и топли обработваніе-то на науки-тѣ и е най добръ и най прилѣпителенъ тѣхенъ другарь.

2.) Прѣдуготова чловѣка да наслѣди бѣдѣщее-то блаженство. Сила е и мудрость Божія за спасеніе на всякого който вѣрва. За тѣзи думы и защото Христосъ заръчва, всякой Христіанинъ е длъженъ да има Евангеліе, да го прочита, да го прѣговаря и да слуша онуй що учи Евангеліе-то, и да ся стараетъ съ думѣ и съ дѣло да го прѣподаде по свѣтъ-тѣ: най много дѣца-та и млади-тѣ иматъ голѣмъ печалбъ да направятъ това да имъ е правило на поведеніе-то и на вѣрж-тѣ имъ, ако искатъ да живѣютъ добръ и полезно на този свѣтъ, и да ся приготвятъ по добръ за бѣдѣщій-тѣ.

ХРИСТОСЪ ЩЕ МИ БЪДЕ ДРУГАРЬ.

Тате, еднѣ сутринѣ едно момиче на петъ годинъ, което было тежко болно, рекло на бащѣ си който сѣдѣлъ при възглавницѣ-тѣ му наскърбенъ. Тате, да ли мысли лѣкарь-тѣ че ще умрѣ?

Това пытаніе ако и да расклатило твърдѣ срдце-то на бащѣ-тѣ, съ всичко туй, вмѣсто да стори както общо правятъ днесъ родители-тѣ и роднины-тѣ, и сами-тѣ още лѣкари на болны-тѣ, казалъ на малкѣ-тѣ си дѣщеріѣ съ дълбокъ скърбъ истинѣ-тѣ. Извѣстіе-то че щѣла да умре произвело изъ начало трепетъ на малко-то момиче, защото помыслило пьръстѣ-тѣ и студений-тѣ гробъ въ койго видѣло да заравятъ мьртвы-тѣ; и слѣдъ едно малко замѣлчаваніе, рекло: Гробъ-тѣ ся гледа, тате, много тъменъ! Не щешъ ли да ми станешъ другарь въ него?

Яка-та мышца на бащѣ-тѣ, на който имало обычай да ся облѣга малко-то момиче, виждала му ся крѣпкъ вардачь отъ всякакво устрашаваніе и бѣдѣ. Но баща-та съ гласъ задавенъ отъ хлипаніе казалъ ѣ че не ще може да ѣ стане другарь въ гробъ-тѣ додѣ го не повыка Господь. Като е тѣй, тате рекло момиче-то, не оставяшь ли поне мамѣ да дойде съ мене въ гробъ-тѣ?

Бѣдно-то момиче, ако можеше да сложи главѣ-тѣ си на грѣды-тѣ на милѣ-тѣ си майкѣ, не бы ся бояло нито отъ студений-тѣ и тъмный-тѣ гробъ; но този отвѣтъ излѣзълъ съ охканіе изъ устны-тѣ на скърбный-тѣ бащѣ.

Тогасъ малко-то момиче ся завърнало

къмъ стѣнѣ-тъ и плакало; защото ни майка му ни баща му не можахъ да го придружатъ. А що да стори? какъ да влѣзе въ ози гробъ и да прѣмине тъмный-тъ долъ на смърть-тъ? Недоумѣніе-то ѝ не държало много, — защото научена была още отъ когато хванѣла да хортува, че Исусъ Христосъ е най добрый-тъ пріятель на дѣца-та, по добръ и отъ самы-тъ имъ родители и доволенъ да избавя, и най вече кога ся намѣрва чловѣкъ въ слабость, всинца които при бѣгнувать къмъ него, и съ очи-тъ на вѣрж-тъ погледнало къмъ него и ся насърдило; а като ся обърнало къмъ бащѣ си, рекло, Тате, гробъ-тъ не е сега толкозь тъмень, Исусъ Христосъ ще ми бѣде другарь!

Мили мои дѣца, гледайте да подражаєте примѣръ-тъ на туй малко момиче и вѣврѣте души-тъ си на Христа; а вы бащи и вы майки, на които прѣдъ очи-тъ вѣроятнo да ся яви този малкъ анекдотъ, въспитавайте челядь-тъ си чрѣзъ Свято-то Писаніе, щото кога дойде страшный-тъ часъ на смърть-тъ, и гробъ-тъ ся види на тѣхъ студень и тъмень, и вы не можете да имъ помогнете, да ся обърнатъ къмъ Христа съ вѣрж и да рекътъ като малко-то момиче, “Гробъ-тъ не е сега тъмень, защото Христосъ ще ми бѣде другарь.”

АМАЗОНЪ.

Така ся выка рѣка-та която тече въ Южнѣ Америкѣ. Тази рѣка е най голѣма която истича отъ Андскы-тъ планины и тече отъ западъ къмъ истокъ, и като прѣминува прѣзъ срѣдъ Южнѣ Америкѣ излива ся въ Атлантический-тъ океанъ, на 50 градуса западнѣ длж.

Длжина-та на тѣзи рѣкъ е 4,000 м. а широчина-та на устие-то ѝ е 96 мил. и напоява една область която е по широка отъ два милиона четвероугълны мля. (Единъ миль държи отъ четвъртъ часть повече).

До 2,200 миль могатъ да плаватъ голѣми кораби въ тѣзи рѣкъ въ койшто ся изливать още 200 рѣкы и тѣ плавателны, отъ които едни сж отъ 500 миль по длгы. Толкозь бързо е теченіе-то на тѣзи рѣкъ, щото отблска морекж-тъ водж около 30 миль отъ устие-то си.

СТИХОТВОРЕНІЕ.

ИСУСОВЫЙ МИРЪ.

1.

Кога си грѣхове-тъ азъ смыслихъ
Най зълъ болѣжъ и мака мя обзѣ:
Но щомъ Любезный Спасъ си припомнихъ,
Душа-та ми блаженъ покой пріе.

2.

Ето Господній-тъ прѣсвятъ законъ
Върхъ мен' прѣстѣпникъ страшно ся яри.
Но ето Спасъ умрѣ; и него Онъ
Съзъ крестнѣ смъртъ най точно исплани.

3.

Разгнѣванъ Богъ на сѣдний столъ сѣди:
Туй азъ смыслихъ съ трепетъ ся покрыхъ.
Исусъ мя съ Бога чудно примири
И тѣй азъ миръ прѣславенъ придобыхъ.

4.

Ето и Адскый огнь негасимъ
Попалва все у грѣхъ омрѣсено.
Увы! Но ето азъ съмь неврѣдимъ;
Исусъ мя спасе най тѣржественно.

5.

Отчаянъ азъ подъ най свирепъ хомотъ
Злощастенъ скытникъ бѣхъ поробенъ въ грѣхъ.
Исусъ е пѣтъ къмъ истинскый животъ,
Тозъ гласъ зачухъ азъ отъ Голготскый врѣхъ.

6.

О! какъ съмь азъ съ прѣславенъ миръ снабденъ!
Омытъ съ прѣчистѣ-тъ Христовѣ крѣвъ,
Съзъ радость Нему ще съмь посвященъ,
На тозъ безбоженъ свѣтъ и въ вѣкъ вѣковъ.

Ив. А. Т.

Зорница-та ся издава всякой мѣсець. Цѣна-та на годишно-то спомоществованіе е,

За Цариградъ . . . . . гр. 5 ср.

За на вынъ съ пощѣ . . . . . „ 40 „

Писма-та и спомоществованія-та да ся отправятъ до Г-на А. Л. Лонгъ редактора, въ Ц-градъ Джамлж-ханъ, или въ Перж, Куле-капусу Н-о 4.

Въ печатницѣ-тъ на А. Минасіана
у Джамлж-ханъ.